

Engineering the earth

Bodemenergieplan Doornsteeg Nijkerk
Plan voor stimulering en ordening van bodemenergie

Bodemenergieplan Doornsteeg Nijkerk

Plan voor stimulering en ordening van bodemenergie

DEFINITIEF

Opdrachtgever **Gemeente Nijkerk**
Kolkstraat 27
Postbus 1000
3860 BA NIJKERK

Adviseur **IF Technology bv**
Velperweg 37
Postbus 605
6800 AP ARNHEM
T 026 - 35 35 555 | E s.kraan@iftechnology.nl
Contactpersoon: mevrouw S.M. Kraan

Colofon Auteur: de heer H. de Jonge
Versie: definitief
Gecontroleerd door: mevrouw S. M. Kraan
Vrijgegeven door: mevrouw S. M. Kraan

Inhoudsopgave

1	Duurzaam Doornsteeg door bodemenergie	4
1.1	Doornsteeg CO2 neutraal	4
1.2	De voordelen van bodemenergie	4
1.3	Bodemenergieplan stimuleert en reguleert	5
2	Wat is bodemenergie	7
2.1	Bodemenergie – de techniek	7
2.2	Wettelijk kader bodemenergie.....	8
3	Plankaart en gebruiksregels	12
3.1	Focus op gesloten systemen	12
3.2	Plankaart.....	13
3.3	Regels gesloten systemen in Doornsteeg.....	13
3.4	De gemeente en het bodemenergieplan	14
3.5	U wilt bodemenergie toepassen, wat nu?	15

Bijlagen

BIJLAGE 1	Achtergrond bodemenergieplan
BIJLAGE 2	Onderbouwing bodemenergieplan

1

Duurzaam Doornsteeg door bodemenergie

1.1 Doornsteeg CO₂ neutraal

De gemeente Nijkerk en samenwerkende partijen willen in Doornsteeg een CO₂-neutrale wijk realiseren. De woningen in deze wijk moeten energieneutraal gebouwd worden, dit betekent EPC = ±0.

Om deze EPC te halen kiest de gemeente Nijkerk niet voor een specifiek bouwconcept of specifieke techniek maar biedt initiatiefnemers daarin ruimte om zelf een keuze te maken.

De Trias Energetica geeft een logische volgorde om de EPC te halen:

1. Reduceer eerst de energievraag;
2. Pas vervolgens duurzame energie toe;
3. Vul het restant energievraag zo efficiënt en schoon mogelijk in.

1.2 De voordelen van bodemenergie

Bijdrage aan doelstelling

Eén van de duurzame energie opties is bodemenergie. Bodemenergie draagt bij aan de CO₂ reductie doelstelling. Door gebruik te maken van de natuurlijke bodemtemperatuur is minder primaire energie nodig om een woning te verwarmen .

Verhoging comfort

Een bodemenergiesysteem werkt met lage temperatuurverwarming (vloerverwarming). Door vloerverwarming wordt de warmte gelijk verspreid in de ruimte, waardoor het overal in de ruimte even warm is. Daarnaast levert een bodemenergiesysteem gratis koeling wat het comfort in de woning verhoogt.

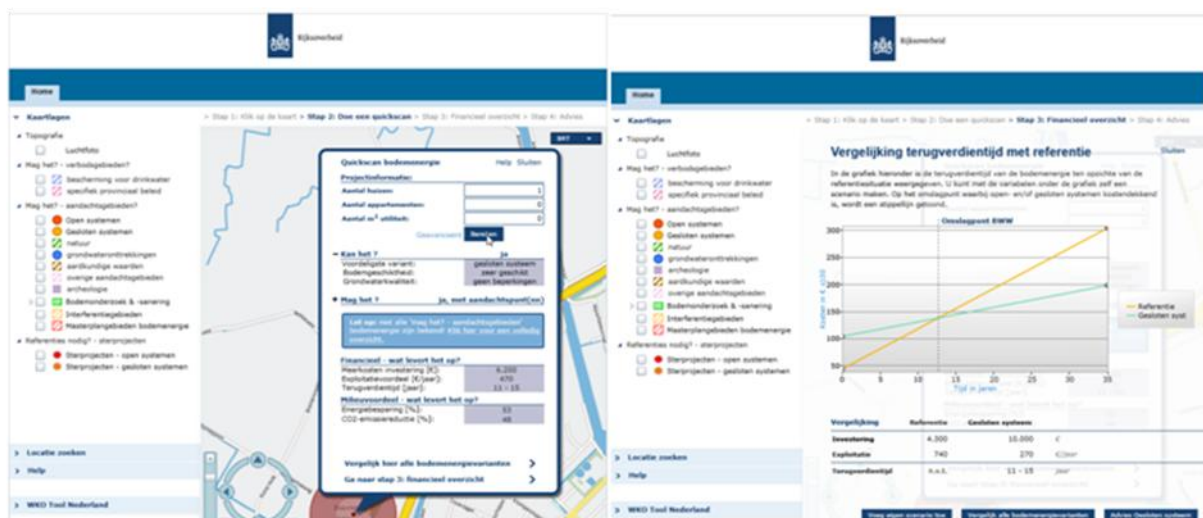
Lagere energielasten

De maandelijkse energielasten kunnen bij het gebruik van een bodemenergiesysteem lager zijn dan bij het gebruik van een CV-installatie. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat het systeem goed geïnstalleerd is. Daarnaast is de eigenaar van een dergelijk systeem ook minder afhankelijk van de gasprijs. Hier staat wel tegenover dat de aanschafprijs en de onderhoudskosten van een bodemenergiesysteem hoger liggen dan bij een CV-installatie. Op termijn worden deze meerkosten echter terugverdiend door de lagere energielasten.

Quickscan: bodemenergie interessant voor u?

In dit bodemenergieplan worden de randvoorwaarden voor bodemenergie in Doornsteeg beschreven. Wilt u weten of een bodemenergiesysteem financieel aantrekkelijk is in uw situatie? Ga dan naar www.wkotool.nl. Daar kunt u terugverdientijden berekenen en een vergelijking maken met de referentiesituatie (CV-installatie).

Figuur 1
WKOtool.nl

1.3 Bodemenergieplan stimuleert en reguleert

Bodemenergie is een van de technieken die toegepast kan worden om uw woning te verwarmen en te koelen. Om de toepasbaarheid binnen Doornsteeg en de randvoorwaarden weer te geven voor de mogelijkheden is dit bodemenergieplan opgesteld. Het plan biedt een kader voor nieuwe bodemenergiesystemen met als doel om enerzijds onacceptabele negatieve interferentie tussen systemen te voorkomen en anderzijds het beschikbare potentieel aan bodemenergie optimaal te benutten (zie ook hfst 3 Bijlage 1 Achtergrond bodemenergieplan Doornsteeg Nijkerk).

De ordening van bodemenergiesystemen richt zich op:

- voorkomen van negatieve onderlinge beïnvloeding van bodemenergiesystemen;
- voorkomen van negatieve beïnvloeding van andere bodemfuncties door bodemenergiesystemen;
- benutten van positieve interactie tussen bodemenergiesystemen onderling en tussen bodemenergiesystemen en ander bodemgebruik waar mogelijk.

Gezien de kenmerken van het plangebied is het voorkomen van negatieve onderlinge beïnvloeding van systemen onderling van deze drie in Doornsteeg de belangrijkste.

Het bodemenergieplan focust op gesloten bodemenergiesystemen (warmtewisselaars/ gesloten systemen), dit wordt toegelicht in paragraaf 3.1. Bij het opstellen van het plan is rekening gehouden met relevante bodemkenmerken en bestaande wetten en regels.

De uit dit bodemenergieplan en de bijlagen kan worden gebruikt voor nieuwe initiatieven en hiermee kan dus onderzoekswerk worden bespaard. Bodemgeschiktheid en juridisch kader zijn bijvoorbeeld al uitgewerkt. *Let op*, met dit plan is de toepassing van bodemenergiesysteem binnen Doornsteeg nog niet automatisch toegestaan of vergunbaar. Ook is het plan geen ontwerpdocument voor individuele bodemenergiesystemen.

Kortom met dit bodemenergieplan kunt u:

- Meer te weten komen over bodemenergie: hoe werkt de techniek en wat is het wettelijk kader;
- Bepalen of en hoe u bodemenergie kunt toepassen.

N.B. Het bodemenergieplan geeft de situatie weer ten tijde van het opstellen van het plan (maart 2015). In de loop van de tijd zal de situatie binnen Doornsteeg mogelijk veranderen. Dit geldt vrijwel zeker voor de boringsvrije zone van drinkwaterwinning De Holk. Daarom wordt een initiatiefnemer geadviseerd bij de voorbereiding van ontwerp en realisatie van een bodemenergiesysteem de meest recente informatie te verzamelen.

Status plan

De gemeenteraad zal dit Bodemenergieplan Doornsteeg vaststellen. Aan de hand van dit plan zal de gemeente regie voeren op de toepassing van gesloten bodemenergiesystemen in Doornsteeg. Om deze regievoering mogelijk te maken zal het plangebied Doornsteeg aangewezen worden als interferentiegebied. Hierdoor geldt een vergunningplicht voor alle gesloten bodemenergiesystemen die in het gebied gerealiseerd gaan worden. Bij het besluiten omtrent de vergunningverlening zal getoetst worden of het te realiseren systeem voldoet aan de regels uit paragraaf 3.3 van dit plan. Deze regels worden opgenomen worden in een zogenoemde beleidsregel.

Gesloten bodemenergiesystemen zijn altijd meldingsplichtig. Het vaststellen van een vergunningplicht brengt vrijwel geen lastenverzwaring met zich mee. Een melding moet 4 weken voor realisatie gedaan worden. Voor een vergunningaanvraag geldt een besluittermijn van 8 weken. De in te dienen gegevens voor een melding en vergunning zijn gelijk. Voor een vergunningaanvraag mogen geen leges geheven worden. De extra lasten van een vergunningaanvraag vergeleken met een melding zijn voor de aanvrager dus beperkt tot een langere proceduredtijd en de kans dat de aanvraag wordt afgewezen. Door bij het ontwerp van het systeem rekening te houden met de opgestelde regels (paragraaf 3.3) wordt de kans op een negatief besluit geminimaliseerd.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de techniek en het wettelijk kader voor bodemenergie kort toegelicht. In hoofdstuk 3 zijn de regels voor het toepassen van bodemenergie gegeven.

Bij dit bodemenergieplan horen twee bijlagen. 'Bijlage 1 Achtergronddocument Bodemenergie in Doornsteeg' biedt meer achtergrondinformatie over bodemenergie, het juridisch kader en de redenen van dit bodemenergieplan. 'Bijlage 2 Onderbouwing Bodemenergieplan Doornsteeg' beschrijft de analyses op basis waarvan de regels zijn opgesteld

2

Wat is bodemenergie

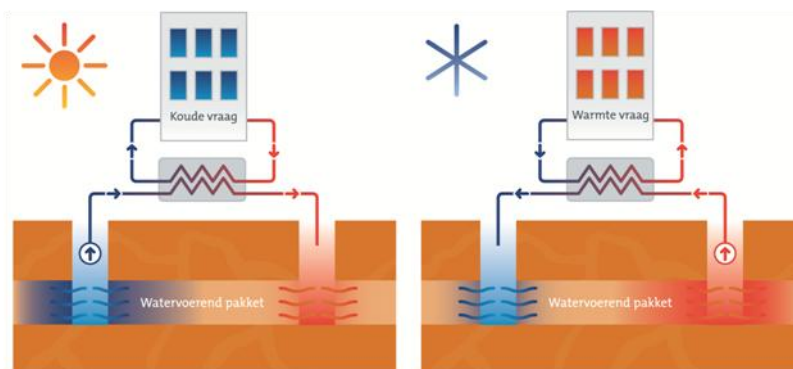
2.1 Bodemenergie – de techniek

Het principe van bodemenergie is dat in de zomer wordt gekoeld met winterkoude en in de winter wordt verwarmd met zomerwarmte. Er bestaan zijn twee verschillende typen bodemenergiesystemen: open en gesloten bodemenergiesystemen.

Open systemen

Bij bodemenergie met een open systeem (figuur 2) wordt warmte en koude opgeslagen in een watervoerend pakket in de bodem. In de zomer wordt uit de koude bron koud grondwater onttrokken waarmee gekoeld wordt. Het opgewarmde water wordt geïnfiltreerd in de warme bron. In de winter wordt dit proces omgedraaid. Veel gebruikte namen voor open systemen zijn warmte- koudeopslag (WKO) en koude- warmteopslag (KWO).

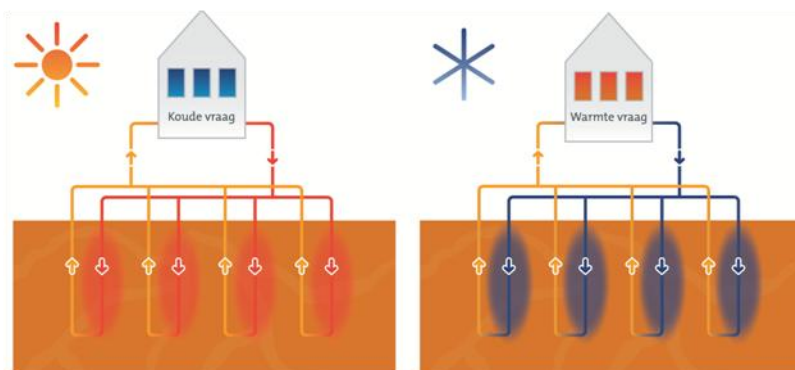
Figuur 2
Principe van een
open systeem

Gesloten systemen

Een andere techniek om thermische energie aan de bodem te onttrekken is via een gesloten systeem (figuur 3). In plaats van grondwater te onttrekken wordt bij deze techniek energie toegevoerd of onttrokken door middel van geleiding. Een gesloten systeem heeft hiervoor één of meerdere lussen. Een andere naam voor een gesloten systeem is bodem-warmtewisselaar.

Figuur 3
Principe van een
gesloten systeem

Gesloten systemen zijn er in drie verschillende typen: verticaal, horizontaal en de aard-warmtekorf. Voor meer informatie over de verschillende typen systemen zie Bijlage 1 Achtergronddocument Bodemenergie in Doornsteeg, paragraaf 1.4.

Warmtepomp

Voor verwarming is vaak een hogere temperatuur nodig dan het bodemenergiesysteem levert. Met een warmtepomp, waarin onder druk verdamping en condensatie plaatsvindt, wordt de aanvoertemperatuur opgewaardeerd naar ca. 40°C. Hiermee kan de woning of het gebouw worden verwarmd (lage temperatuurverwarming), met bijvoorbeeld vloerverwarming. Een warmtepomp verbruikt elektriciteit en zet deze om in thermische energie. De COP (Coëfficiënt of Performance, een maat voor efficiëntie) van een warmtepomp is circa 4 (een deel elektrische energie levert 4 delen warmte). Ter vergelijking, een CV-ketel heeft een COP van 1 (1 deel gas levert 1 deel warmte). Wanneer de koude direct wordt ingezet voor koeling is het rendement van de installatie zeer hoog. Als gemiddelde wordt voor de koudelevering vaak een COP van 40 aangehouden. Directe koeling is in de meeste gevallen goed mogelijk.

Meer informatie over de techniek van bodemenergie en de verschillende systemen is te vinden in hoofdstuk 1 Bijlage 1 Achtergrond Bodemenergieplan Doornsteeg Nijkerk.

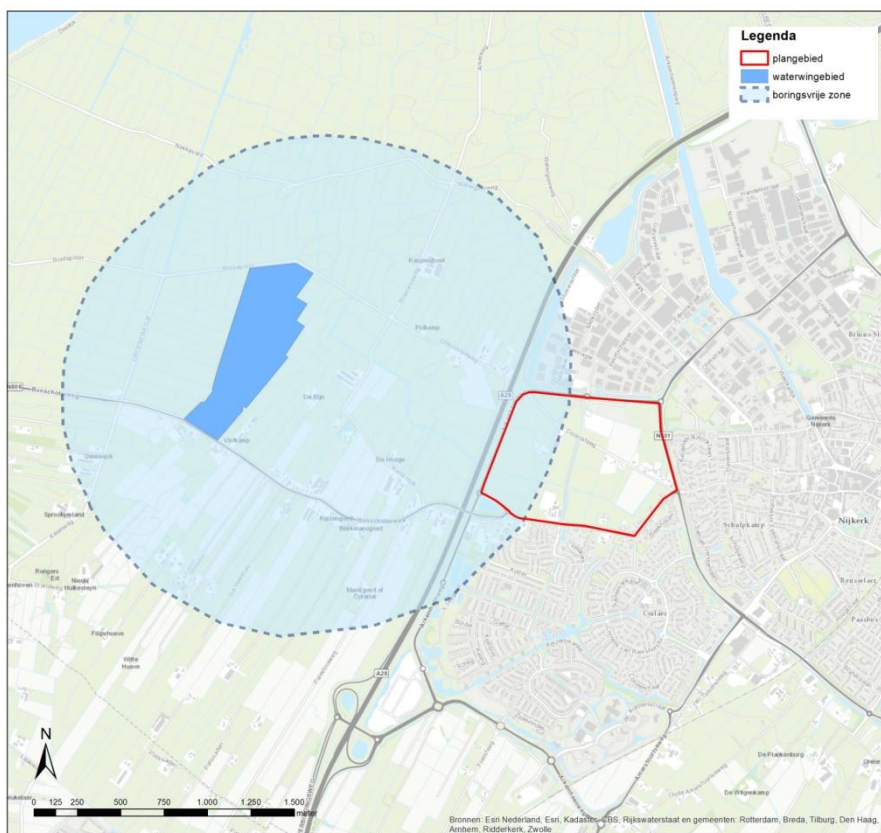
2.2 Wettelijk kader bodemenergie

Voor zowel open als gesloten systeem geldt sectorale regelgeving zoals voor natuur, bodem, archeologie. Ook eventuele regels in de provinciale verordening kunnen van invloed zijn op de toepassing van bodemenergie. Voor Doornsteeg is de toepasselijke wet- en regelgeving geïnventariseerd en weergegeven in hoofdstuk 3 van Bijlage 2 Onderbouwing bodemenergieplan Doornsteeg Nijkerk.

De belangrijkste provinciale regel is de boringsvrije zone rond drinkwaterwinning De Holk. Deze zone overlapt voor een aanzienlijk deel van het plangebied Doornsteeg (zie figuur 4). In deze zone mag niet dieper geboord worden dan 15 m-mv. Dit maakt de toepassing van open bodemenergiesystemen onmogelijk. Voor gesloten systemen geldt dat deze wel aangelegd kunnen worden maar dat het vrijwel onmogelijk is om met een gesloten systeem in de warmte-koudevraag te voorzien.

Op dit moment heroverweegt de provincie de status van de drinkwaterwinning en de omvang van de boringsvrije zone. Dit kan betekenen dat in de toekomst een kleiner of groter deel van Doornsteeg in de boringsvrije zone valt. Het is nog niet duidelijk binnen welke termijn de provincie hier een besluit over neemt.

Figuur 4
Boringsvrije zone
rond drinkwaterwin-
ning De Holk

Andere wetgeving die voor zowel open als gesloten systemen relevant is, zijn de regels voor het lozen van water. Dit water komt vrij bij het boren van een open en gesloten systeem en bij het onderhoud van een open systeem. De hiervoor geldende regels en het bevoegde gezag zijn afhankelijk van de lozingsroute. Zie voor meer informatie Bijlage 1 Achtergronddocument Bodemenergie in Doornsteeg.

2.2.1 Wettelijk kader open systemen

Het onttrekken en terugvoeren van grondwater bij een open bodemenergiesysteem is vergunningplichtig in het kader van de Waterwet. Als bijlage bij de vergunningaanvraag dienen de effecten van het systeem in een effectenstudie te worden gekwantificeerd. De belangrijkste aspecten bij een vergunningaanvraag in het kader van de Waterwet zijn samengevat in tabel 1.

Tabel 1
Belangrijkste aspecten vergunning
Waterwet

aspect	toelichting
bevoegd gezag	provincie Gelderland
vergunningplicht	alle open systemen
doorlooptijd	8 weken tot publicatie definitieve beschikking*
leges/publicatiekosten	De provincie rekent leges voor open bodemenergiesystemen: € 51,76 per 1.000 m ³ per kwartaal, afgestemd op de maximum te onttrekken hoeveelheid (inclusief publicatie)
Belangrijkste juridische voorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> - verzilting van zoet grondwater moet voorkomen worden; - verplaatsing van verontreinigingen dient voorkomen te worden; - bodemenergiesystemen mogen geen negatieve invloed hebben op reeds aanwezige bodemenergiesystemen of andere belanghebbenden in de omgeving; - de gemiddelde infiltratietemperatuur in de bronnen mag niet hoger zijn dan 25°C, de provincie heeft de mogelijkheid om een hogere temperatuur toe te staan; - een koudeoverschot is in principe toegestaan en een warmteoverschot verboden, de provincie heeft de mogelijkheid om het koudeoverschot te beperken.

* De provincie kan onder voorwaarden deze termijn verlengen tot 6 maanden

2.2.2 Wettelijk kader gesloten systemen

Alle gesloten systemen moeten tenminste gemeld worden. Voor gesloten systemen met een bodemzijdig vermogen groter dan 70 kW en alle systemen die in een interferentiegebied worden gerealiseerd, moet ook een Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) worden aangevraagd.

Een 'interferentiegebied' is een gebied dat door de gemeente aangewezen kan worden, waardoor alle gesloten systemen dus vergunningplichtig worden. Reden voor het aanwijzen van een interferentiegebied is een grote (toekomstige) vraag naar bodemenergie. Hierdoor is het wenselijk dat de gemeente sturingsmogelijkheden heeft om een optimaal gebruik van de bodem te waarborgen. Voor het besluiten over vergunningverlening in een interferentiegebied stelt de gemeente beleidsregels op. Interferentiegebieden hebben geen invloed op open systemen.

Voor gesloten systemen gelden naast een melding en/of vergunningplicht algemene regels. Deze regels stellen eisen aan de aanleg, werking (exploitatie) en beëindiging van systemen. Deze regels zijn te vinden in art. 3a.1 t/m 3a.10 van het Besluit lozen buiten inrichtingen en art. 3.16i t/m 3.16p van het Activiteitenbesluit milieubeheer.

De belangrijkste juridische aspecten voor gesloten systemen zijn samengevat in tabel 2.

Tabel 2
Belangrijkste aspecten melding en vergunning gesloten systemen

aspect	toelichting
bevoegd gezag	Gemeente Nijkerk
meldingsplicht	alle systemen
vergunningplicht	≥ 70 kW of ligging in interferentiegebied
doorlooptijd	melding: 4 weken voor start werkzaamheden via OLO of AIM vergunning: 8 weken tot publicatie definitieve beschikking (OBM), via OLO
belangrijkste wettelijke voorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> - de temperatuur van de circulatievloeistof mag niet hoger zijn dan 30 °C en niet lager zijn dan -3 °C, de gemeente heeft de mogelijkheid om een hogere temperatuur toe te staan; - bij vermoedelijke lekkage: onmiddellijk buiten werking stellen en circulatievloeistof; - gesloten bodemenergiesystemen mogen geen negatieve invloed hebben op reeds aanwezige bodemenergiesystemen; - een koudeoverschot is in principe toegestaan en een warmteoverschot verboden, de gemeente heeft de mogelijkheid om het koudeoverschot te beperken en een warmteoverschot toe te staan via een maatwerkvoorschrift

Meer informatie over de regelgeving voor bodemenergie is te vinden in hoofdstuk 1 Bijlage 1 Achtergrond Bodemenergieplan Doornsteeg Nijkerk.

3

Plankaart en gebruiksregels

Het bodemenergieplan bestaat uit een plankaart en gebruiksregels. De gebruiksregels beschrijven aan welke randvoorwaarden een nieuw aan te leggen gesloten bodemenergiesysteem wordt geacht te voldoen.

In bijlage 2 is beschreven hoe de plankaart en gebruiksregels tot stand zijn gekomen.

3.1 Focus op gesloten systemen

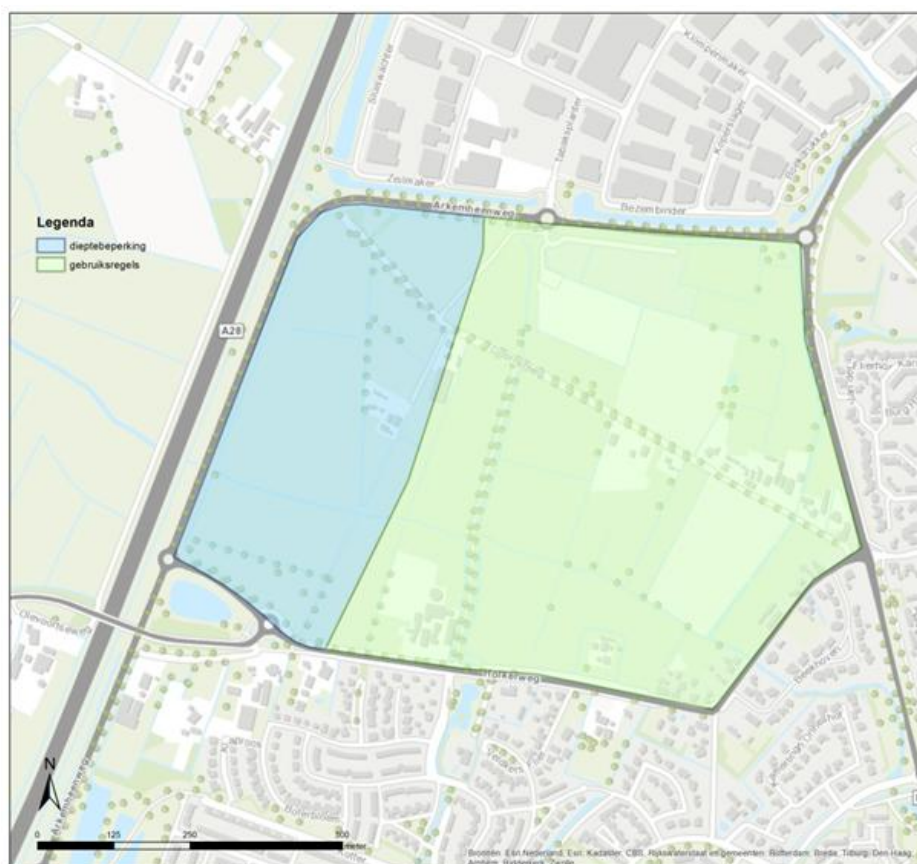
Het bodemenergieplan bevat geen specifieke regels voor open systemen maar focust op gesloten systemen. Reden hiervoor is de verwachting dat in Doornsteeg voornamelijk gesloten systemen zullen worden toegepast. Deze verwachting is gebaseerd op:

- Verwachte warmte-/koudevraag: in Doornsteeg worden voornamelijk grondgebonden woningen en enkele kleine appartementencomplexen voorzien. De warmtevraag bij dit type bebouwing is hoger dan de koudevraag. Gesloten systemen sluiten hier beter bij aan dan open systemen.
- Businesscase voor open systemen voor grootste deel Doornsteeg niet interessant: Een open systeem voor een individuele woning is vanuit financieel oogpunt niet interessant. Voor een groter cluster van woningen (met gezamenlijk een grotere warmte-/koudevraag) zou de businesscase op zich wel in interessant kunnen zijn. Maar een eventuele exploitant zou een hoge voorinvestering moeten doen en draagt vervolgens het risico dat het bouwtempo vertraagt en niet alle bewoners aan zullen sluiten en warmte en koude af zullen nemen. De gemeente Nijkerk vindt keuzevrijheid van belang en is ook niet voornemens eventuele maatregelen te nemen om de realisatie van een collectief open systeem te faciliteren. Hierdoor is de realisatie van een collectief open systeem onwaarschijnlijk.
- Open systeem voor school onzeker: mogelijk dat bij de geplande school in het midden van het plangebied wel een open systeem aangelegd zal worden. Het is echter ook goed mogelijk dat deze school via een gesloten systeem in haar warmte/koude zal voorzien. Vanwege deze hoge mate van onzekerheid met de potentiële bijzondere situatie geen rekening te houden omdat dit kan leiden tot onnodige restricties. De gemeente blijft deze situatie monitoren.

3.2 Plankaart

Figuur 5 geeft de plankaart weer. In paragraaf 3.3 worden de regels uiteengezet.

Figuur 5
Plankaart bodem-
energie Doornsteeg

3.3 Regels gesloten systemen in Doornsteeg

De geldende regels voor gesloten systemen in Doornsteeg vallen uiteen in 3 categorieën.

- Wettelijke regels
- Gebiedsspecifieke regels voor gesloten bodemenergie in Doornsteeg
- Regels voor westelijk deel Doornsteeg liggend in 'De Holk'

3.3.1 Wettelijke algemene regels

De wettelijke algemene regels gelden voor alle gesloten systemen in Nederland. Kijk voor de geldende wettelijke algemene regels in het Activiteitenbesluit Milieubeheer (art. 3.16i t/m 3.16p) en Besluit lozen buiten inrichtingen (art 3a.3 t/m 3a.10).

Omdat Doornsteeg wordt aangewezen als interferentiegebied is voor de aanleg van een gesloten systeem in dit gebied een vergunning nodig op grond van art. 2.2a lid 7 Besluit omgevingsrecht.

3.3.2 Gebiedsspecifieke regels voor gesloten bodemenergie in Doornsteeg: gebruiksregels

Aanvullend op de wettelijke regels gelden de volgende regels voor alle gesloten systemen in het gehele plangebied van Doornsteeg de volgende regels.

Alle (ontwikkende) partijen die in het gebied Doornsteeg een gesloten bodemenergiesysteem ontwerpen, realiseren en beheren, moeten zich aan de volgende gebruiksregels houden:

- De lussen van een gesloten bodemenergiesysteem dienen per woning op de eigen kavel te worden gerealiseerd;
- Het gesloten bodemenergiesysteem dient zo te worden ontworpen dat per woning zo weinig mogelijk lussen worden toegepast met een zo groot mogelijke diepte;
- Het ontwerp van het gesloten systeem dient ten allen tijde afgestemd te worden op reeds aanwezige, geplande en verwachte bodemenergiesystemen;
- Voor het ontwerp van het gesloten systeem dient de gemiddelde temperatuur van de circulatievloeistof in de lussen, gedurende de gehele exploitatieperiode en ten allen tijde groter of gelijk te zijn aan +2°C (plus 2°C);
- De temperatuur van de circulatievloeistof in de retourbuizen van het gesloten bodemenergiesysteem, dient gedurende de gehele exploitatieperiode en ten allen tijde groter of gelijk te zijn aan -3°C (minus 3°C).

Deze regels zijn bedoeld voor een (minimale) collectieve optimalisatie van de toepassing van systemen. Voor individuele (energetische) optimalisatie zijn de twee belangrijkste mogelijkheden: het zo diep mogelijk boren van de lussen en extra warmte opvangen en die toevoegen aan de bodem. Dit 'regenereren' kan via zonnecollectoren of een droge koeler.

3.3.3 Regels voor westelijk deel Doornsteeg liggend in 'De Holk': dieptebeperking

Voor het westelijk deel van Doornsteeg dat binnen de boringsvrije zone rond drinkwaterwinning De Holk ligt geldt aanvullend op de regels in 3.3.1 en 3.3.2 de volgende regel:

- De aanleg van een bodemenergiesysteem dieper dan 15-m-mv is niet toegestaan

Deze regel komt voort uit de Provinciale regelgeving.

N.B. Deze regel maakt het vrijwel onmogelijk om op individueel niveau op eigen kavel via gesloten bodemenergie te voorzien in de warmte-/koudevraag.

N.B.2 Mogelijk wordt de omvang van de boringsvrije zone in de toekomst gewijzigd.

3.4 De gemeente en het bodemenergieplan

Toetsen vergunning aanvraag

Voor de aanleg van een gesloten bodemenergiesysteem zal de initiatiefnemer een vergunning moeten aanvragen bij de gemeente. De gemeente zal bij het beslissen omtrent vergunningverlening toetsen aan de regels van dit plan. Voldoet het ontworpen systeem niet dan zal de gemeente geen vergunning verlenen.

Toezicht bij aanleg

Vervolgens is de gemeente voornemens om toezicht te houden bij de aanleg van de systemen. Op deze manier kan de gemeente controleren of het systeem wordt aangelegd systemen zoals vergund. De gemeente is in ieder geval aanwezig bij boren en het afdichten van de boorgaten

Evaluatie van bodemenergieplan

De gemeente zal over 5 jaar het bodemenergieplan evalueren waarbij de vraag centraal staat of het bodemenergieplan nog aansluit bij de situatie in Doornsteeg.

3.5 U wilt bodemenergie toepassen, wat nu?

1. Laat een erkend bedrijf een ontwerp maken, daarbij rekening houdend met de regels in par 3.3.1, 3.3.2 en 3.3.3;
2. Voer desgewenst overleg met de Omgevingsdienst De Vallei, deze instantie verzorgt vergunningverlening in opdracht van gemeente Nijkerk;
3. Vraag een vergunning aan.

Voor al uw vragen over bodemenergie, dit bodemenergieplan en vergunningverlening kunt u terecht bij de Omgevingsdienst De Vallei.